

lering op het einde der XVe en begin XVIe eeuw".

In de nalatenschap van wijlen Car. Waelbers bevindt zich een lijvig handschrift, ogenschijnlijk het register van de uitspraken door het hoofdgerecht geveld tussen de jaren 1585 en 1588.

Wij zijn zinnens in ons volgend nummer de volledige zitting van 16 September 1585 te publiceren, doch gezien de rechtsterminologie sindsdien grondige wijzigingen heeft ondergaan, geven wij eerst de "Costumen" (van het woord coutumes) of het gewoonterecht van 's-Gravenvoeren (5).

Men weet dat aanvankelijk het recht, de regels, waarop de maatschappelijke samenleving steunt, niet geschreven stond, maar mondeling van geslacht op geslacht werd overgeleverd. Het verschilde meestal merkkelijk van land tot land, van volk tot volk, van gewest tot gewest.

Het was keizer Karel V die voor het eerst, bij ordonnantie van 7 Oktober 1531, onze verschillende gewesten opdracht gaf de gewoonten te boek te stellen, ten einde deze te kunnen homologeren. De opdracht werd herinnerd op 4 Oktober 1540 en op 13 Maart 1570. Slechts na een laatste bevel van de aartshertogen Albrecht en Isabella, in 1606, gaven de verschillende rechtshoven, steden en heerlijkheden van de Landen van Overmaze hieraan gevolg. Enkel Limburg bleef toen nog in gebreke (6).

J.v.V.

- (1) onder de titel "Bijzondere Oppergerechten voor het hertogdom Limburg en de Landen van Overmaze.
- (2) J. Ceyssens, Les Bans, seigneuries laïques et immunités ecclésiastiques du Pays de Dalhem. Liège 1929, p. 57 en 95.
- (3) Fragment der uit 1494 daterende bankrechten, gevonden bij processtukken.
- (4) J. Habets, Limburgse Wijsdommen. 's-Gravenhage 1891
- (5) Tekst volgens "Limburgse Wijsdommen" uitgegeven door J. Habets, 's-Gravenhage 1891, ons vriendelijk bezorgd door het Stedelijk Archief, Maastricht.
- (6) J. Thisquen. La Coutume ancienne du Duché de Limbourg (XVe siècle). Brussel 1958, blz. 117.
N.B. Door de brand van 1533 werd het archief van het Hoge Hof van Limburg verwoest.